

V Praze dne 12. června 2013
Č.j.: 518/13/REV1

Stanovisko komise pro hodnocení dopadů regulace

k návrhu

**zákona, kterým se mění zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského
půdního fondu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 388/1991 Sb.,
o Státním fondu životního prostředí České republiky, ve znění pozdějších
předpisů**

I. Úvod

Ministerstvo životního prostředí předkládá návrh změny zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu s několika významnými oblastmi změn, které zasahují do povinností a práv řady subjektů a implikují významné náklady u řady subjektů:

- vymezení povinností vlastníka nebo nájemce zemědělské půdy,
- evidence dat o kvalitě půdy a jejím ohrožení,
- odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu,
- kompetence orgánů ochrany zemědělského půdního fondu.

Toto stanovisko bylo zpracováno k předloženému dopracování Závěrečné zprávy RIA ze dne 5. června 2013 dle připomínek Komise uplatněných na jednání dne 24. května 2013.

II. Připomínky a návrhy změn

Předložené hodnocení dopadů regulace je zpracováno se snahou dodržet Obecné zásady pro hodnocení dopadů regulace a identifikovat náklady navržených variant. Zpracovatelé však zjednodušili či výrazně metodicky simplifikovali některé kroky v logické struktuře RIA, které pak následně vyústí v částečně účelovou identifikaci nákladů a hodnocení variant.

Předloha identifikuje hlavní problém a následně hlavní cíl - zvýšit a zabezpečit ochranu zemědělského půdního fondu. Tento kontext ilustruje textem v rozsahu 1,5 strany. Vyspělé země (nejenom evropské) se s tímto problémem potýkají (v ekonomickém jazyce lze jeho jádro identifikovat jako diskrepance soukromého a veřejného zájmu) a hledají cesty řešení. O tomto širším kontextu není v textu předkladatele zmínka. Předkladatel neuvádí, jak naši legislativu ovlivní připravovaná Soil thematic strategy – a zde by právě bylo místo demonstrovat, jak Česká republika ovlivňuje přípravu strategických a legislativních dokumentů EU vzhledem ke svým zájmům a potřebám.

Předkladatel v dalším bezprostředním kroku vymezuje cíle (reálně též konkrétní opatření):

- posílit ochranu zemědělského půdního fondu,
- přesněji vymezit povinnosti vlastníka nebo nájemce zemědělské půdy,
- stanovit povinnosti z důvodu zajištění protierozní ochrany půdy,
- upravit systém hodnocení znečištění půdy škodlivými látkami a ukládání opatření k nápravě,
- zdokonalit systém získávání, předávání, hodnocení a uchování dat o kvalitě půdy pro účinnější kvalitativní ochranu půdy, potravního řetězce a složek životního prostředí,
- zpřesnit podmínky, za kterých lze vyjmout půdu ze zemědělského půdního fondu;
- upravit některé postupy při určování odvodů, které ve výše zmíněné novele zákona, provedené zákonem č. 402/2010 Sb. nebyly řešeny,
- upravit kompetence orgánů ochrany zemědělského půdního fondu,
- přesněji vymezit případy, kdy dochází k porušení zákona a zvýšit případné následné sankce.

V každé z oblastí jednotlivého opatření konstituuje významnou změnu oproti současnému stavu, která bude v mnohých případech spojena s dopady na jednotlivé subjekty.

Nepodává však žádné vyhodnocení fungování současné legislativy (která má ochranu zemědělského půdního fondu zajistit a která byla s tímto záměrem několikrát novelizována), neodkazuje na žádné analytické prameny. K opatřením a dílčím cílům předkladatel ve vnímání hodnocení RIA dospěl zcela arbitrárně, bez zdůvodnění ve vztahu k příčinám problémů. Inspirativní by jistě byly informace o dění v jiných evropských zemích.

Závažným opominutím je, že předkladatel opominul fungování nástrojů GAEC a *cross compliance*, kde lze v rámci finančních nástrojů agrární politiky stanovit standardy dopadů na půdu a jejich dodržení sankcionovat snížením dotací.

Některé souvislosti jsou v hodnocení dopadů opominuty – viz následující příklady:

- např. v § 1 odst. 1 větě druhé se za slova „půdního fondu“ vkládají slova „je veřejným zájmem“ – k tomu v hodnocení dopadů chybí vyjádření,
- snížení výše odvodů za vyjmutí půdy ze zemědělského půdního fondu není zdůvodněno a jsou akcentovány pouze (obecně specifikované) pozitivní dopady na zaměstnanost.

Náklady variant (zpravidla jsou zkoumány varianta 0 a 1) jsou zjednodušeny a lze vyslovit názor, že systematicky podhodnoceny především u nákladů soukromých subjektů. Například náklady na zřízení evidence o kvalitě půdy jsou odhadnuty na 500 000 Kč, náklady na provoz evidence na 170 000 Kč/ rok.

III. Závěr

Předložené hodnocení dopadů regulace je zpracováno v požadované struktuře. Navzdory doplnění Závěrečné zprávy RIA se Komise RIA domnívá, že dopracování hodnocení dopadů by bylo vhodné nadále v následujících oblastech:

1. podrobněji zdůvodnit zvolená opatření (závažné legislativní změny) v kontextu příčin problému i dosavadního fungování (či nefungování) nástrojů vymezených v současném legislativním rámci i v kontextu připravovaných změn v EU;
2. analyzovat náklady zaváděných opatření, především náklady soukromých subjektů (zemědělců, investorů/ developerů) a náklady státní správy i soukromých subjektů na administraci a prosazování a kontrolu navrhovaných opatření.

Komise RIA dále doporučuje předložit také tzv. konsolidované znění zákona s vyznačenými změnami a doplňky.

Celkově lze však doplnění Závěrečné zprávy RIA považovat za dostatečné, proto ji **Komise RIA doporučuje s c h v á l i t.**

Vypracovala: prof. Ing. Jiřina Jílková, CSc.

prof. Ing. Michal Mejstřík, CSc.,v.r.
předseda komise